herpy

SKINKER

Blåtungeskink

Tiliqua scincoides

En kraftig, tungbygd skink fra Australia og det østlige Indonesia med en bred, knallblå tunge som den viser fram når den føler seg truet. *Tiliqua scincoides* er dagaktiv, altetende og rolig, blir 45-60 cm lang og kan leve omtrent 20 år. Den krever et stort terrarium, UVB og en varm solplass.

Familie: Scincidae Engelsk: Common Blue-tongued Skink Tidligere navn: *Lacerta scincoides* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**45-60 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**400-600 g**
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Savanne og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**180 × 60 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-33 °C**
Varmeplass	**35-45 °C**
Temperatur, natt	**18-24 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter, frukt, planter og mark/snegler**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kjønnsmoden	**18-36 mnd.**
Kullstørrelse	**6-15 unger**
Kull per år	**1**
Drektighet	**90-120 dager**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste III**
EU-vedlegg	**Vedlegg C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tiliqua scincoides har en tung, rørformet kropp, korte ben og et trekantet hode. Skjellene er glatte og overlappende, og de inneholder små beinplater som gir et solid panser. Tungen er bred og knallblå og står i skarp kontrast til den lyserøde munnhulen. Når dyret trues, vender det seg mot faren, sperrer opp munnen og stikker fram tungen, og hjelper det ikke, freser det og gjør kroppen flat for å se større ut.

Arten ble beskrevet i 1790 og er en av de første skinkene som fikk et vitenskapelig navn. Navnet henspiller formodentlig på *Scincus*, en nordafrikansk skink, og endelsen -oides, som betyr "lignende". Det finnes tre underarter: *T. s. scincoides* i det sørlige og østlige Australia, *T. s. intermedia* i det nordlige Australia og *T. s. chimaerea* på Tanimbar- og Babarøyene i Indonesia. Den østlige formen er sølvgrå med brede mørkebrune tverrbånd og en mørk stripe bak øyet. Den nordlige formen mangler stripen, har gule eller oransje flekker på sidene og er størst og tyngst.

Voksne dyr blir 45-60 cm lange, hvorav hode og kropp utgjør godt halvparten, og veier typisk 400-600 g. Den nordlige underarten er den vanligste i handelen. Den er oppdrettet i fangenskap gjennom mange generasjoner og derfor tam. Dyr fra Indonesia kan være viltfangede. Det finnes også en rekke farge- og tegningsformer i fangenskap, men veiledningen her handler om arten.

Halen kan kastes ved hardhendt håndtering, særlig hos unge dyr, og vokser bare ufullstendig ut igjen. Et bitt fra en voksen skink gjør vondt og kan gi blåmerker, men dyret har ingen gift.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

Tiliqua scincoides finnes i store deler av det nordlige, østlige og sørøstlige Australia. *T. s. scincoides* lever i Queensland, New South Wales, Victoria og det sørøstlige South Australia. *T. s. intermedia* lever i det nordlige Australia, fra Kimberley i Western Australia over Northern Territory til Queensland. Typelokaliteten for den nordlige formen er Yirrkala i Northern Territory.

Underarten *T. s. chimaerea* lever på Tanimbar- og Babarøyene i provinsen Maluku i Indonesia. Typelokaliteten er Saumlaki på Tanimbar.

> **Naturlig utbredelse:** Australia og Indonesia.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i åpent land med mye dekning: gresstuer, kratt, åpen skog og hei, og den trives også i store villahager. Om natten ligger dyret i løvlaget eller under steiner og stammer. Om morgenen kommer det fram og soler seg før det søker føde i de varmere timene av dagen. Aktive dyr holder en kroppstemperatur på omkring 30-35 °C.

I kalde perioder ligger dyret inaktivt og nedgravd i skjulet sitt og kommer bare fram på solrike dager. Arten venner seg raskt til mennesker, og i hagene er snegler og larver lett tilgjengelig føde. Det er årstidsrytmen med et kjøligere vinterhalvår og en varm, lys sommer man etterligner i terrariet.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr må ha et terrarium på minst 180 × 60 × 60 cm (lengde × bredde × høyde), tilsvarende godt 1 m² gulvareal. Større er bedre, og strengere standarder krever omtrent 180 × 120 × 90 cm. Gulvet er viktigere enn høyden, fordi dyret lever på bakken, men med lamper inne i terrariet må høyden være minst 60 cm. Unge dyr kan godt bo i et terrarium for voksne når det er mange skjul.

Dyret må holdes alene. Både hanner og hunner er territoriale, og selv unge dyr kan bite hverandre alvorlig.

Som bunn brukes 10-15 cm løs jord som dyret kan grave i, for eksempel en blanding av 60 % matjord uten gjødsel og 40 % lekesand. Unngå spon av furu og seder, som er helseskadelig. Barkrør, trestykker og kasser gir skjul i begge ender av terrariet, og en skifer- eller flisplate holder klørne slitt. Legg en flat stein under varmelampen, men bruk aldri en varmestein med innebygd varmeelement, for den kan brenne dyret.

Terrariet må være godt ventilert, uten trekk og sikkert lukket.

TEMPERATUR

Dyret må kunne velge mellom 21-26 °C i den kjølige enden og 28-33 °C i den varme enden. Overflaten på solplassen skal være 35-45 °C. Oppgavene varierer fra 33-38 °C til 40-46 °C, og den høye enden gjelder særlig *T. scincoides*. Mål overflatetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med digitale termometre i begge ender.

Bruk halogenspotter eller en varmelampe med bred utstråling i en keramisk fatning, montert over nett, og sett termostat på alt varmeutstyr. Om natten er 18-24 °C passende, og en nattsenkning er sunt. Blir rommet kaldere, brukes et keramisk varmeelement eller et varmepanel uten lys, aldri en lysende pære. Kalde netter uten tilstrekkelig varme om dagen kan utløse vinterdvale eller sykdom.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Vinterdvale og årstider

LUFTFUKTIGHET OG VANN

De australske underartene må ha en luftfuktighet på 40-60 %, målt i den kjølige enden. Den indonesiske *T. s. chimaerea* krever 60-80 %. En våt bunn er ikke nødvendig, men et skjul med fuktig sphagnum, der fuktigheten kommer opp mot 100 %, hjelper på hudskiftet. Skjulet må stå i den kjølige halvdelen, og mosen skiftes ofte slik at den ikke mugner. Er buksjellene ru, er luften for tørr. Er de glatte, og dyret skifter hud uten problemer, er fuktigheten riktig.

En stor, lav vannskål med høyst 7-8 cm vann må alltid stå framme. Vannet skiftes hver dag, for dyret bruker ofte skålen som toalett. Rengjør skålen med et dyresikkert desinfeksjonsmiddel en gang i uken.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og må ha både UVB og kraftig lys. Bruk et T5-rør med UVB, og plasser det slik at UV-indeksen på solplassen er omkring 3-4 (Ferguson-sone 3). Det må ikke være glass eller plast mellom lampen og dyret, og nett kan fjerne en stor del av strålingen. Dyret må ikke kunne komme nærmere lampen enn omtrent 25 cm. Rørene skiftes hver 6-12 måned, fordi UVB-strålingen avtar selv om lyset ser uendret ut.

UVB gjør det mulig for dyret å danne D-vitamin i huden. Arten kan leve og formere seg i årevis uten UVB hvis fôret inneholder D3, men D-vitaminnivået i blodet er lavere, så UVB er den beste løsningen. Supplér med vanlig dagslys fra en LED på omtrent 6.400 K. Lyset er på 12 timer i døgnet, gjerne litt kortere om vinteren. Et par timer i direkte sol er bra når dyret er under oppsyn i en lukket inngjerding med skygge og skjul.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Tiliqua scincoides er altetende. Grunnfôret er en blanding av grønt, animalsk protein og litt frukt. Unger under 12 måneder skal ha 70-80 % protein, voksne omkring 50-60 %. Voksne skal ha 40-50 % grønnsaker og blader, og frukt høyst 10 %. For mye protein gir overvekt hos voksne dyr og kan i grelle tilfeller belaste nyrene.

Protein kan være sirisser, gresshopper, kakerlakker, larver av svart soldatflue, snegler, meitemark og silkeormer samt egg og magert kjøtt. Superormer, hel fisk og tinte nakne musunger gis bare som godbiter. Grønt er for eksempel løvetannblader, grønnkål, endivie, pak choi, squash, gresskar og gulrot, revet fint. Unngå avokado, løk, aubergine, sitrusfrukter, rabarbra og giftige blomster som tulipaner og påskeliljer. Fôrinsektene skal fôres godt i 1-3 døgn før fôringen og pudres med kalk.

Unger fôres hver dag, halvvoksne omtrent 3 ganger i uken og voksne 1-2 ganger i uken. Oppgavene for voksne varierer opp til hver 1-2 dag. En porsjon er omtrent like stor som dyrets hode. Oppgavene for kalk varierer fra en knivspiss ved hver fôring til 2-3 ganger i uken for voksne. Ferdigfôr til krypdyr inneholder allerede kalk og vitaminer, og ekstra multivitamin på toppen kan gi overdose. Vått hundefôr av god kvalitet kan inngå i små mengder, men ikke som hovedfôr. Fôr om formiddagen, slik at fordøyelsen skjer i de varmeste timene av dagen.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Tiliqua scincoides er rolig, og dyr fra oppdrett blir ofte svært tamme. Viltfangede dyr er lettere stresset og mer defensive. En skink temmes ved å snakke rolig til den og la den komme til deg i sitt eget tempo. Når du løfter den, skal hele kroppen inkludert halen hvile på underarmen, og den ene hånden skal være synlig. Ta aldri tak i halen, og unngå å røre toppen av hodet. Begynn med 5 minutters håndtering om dagen, og øk langsomt. Vask hendene etter håndtering.

Kroppsspråket er tydelig. Korte fnys betyr irritasjon, og viftende hale betyr irritasjon eller sinne. Lange fresinger og en oppblåst, skrå kropp er aggresjon, og åpen munn med tungen ute er en advarsel. Dyret skal da få fred. En rolig skink går avslappet og logrer med tungen. En urolig skink beveger seg i korte rykk med lange pauser.

Hver skink må bo alene. Når det blir kaldt og dagene blir korte, kan dyret gå i vinterdvale og ligge nesten ubevegelig i flere uker uten å spise. Bare friske dyr over 12 måneder kan få gå i vinterdvale, og de bør undersøkes av en veterinær først.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

I fangenskap blir dyrene kjønnsmodne etter omtrent halvannet år, i naturen først omkring treårsalderen. Størrelsen ved kjønnsmodning varierer fra bestand til bestand, og hunner bør være fullvokste og i god hold før de brukes i avl. Kjønnene er vanskelige å skille utvendig: størrelse, hodeform, bekkenbredde og halelengde overlapper mye. Sondering og utpressing av

hemipenes kan skade dyret. Den sikreste metoden er røntgen hos veterinæren, etter at det er sprøytet kontrastvæske inn i hemipenislommene. Et dyr er sikkert en hann når hemipenes sees, og sikkert en hunn når det føder unger.

PARRING

I naturen parer dyrene seg fra august til november. Hannene forfølger hunnene og kjemper innbyrdes. Paringen er hardhendt, og hunnen kan få bitemerker. Derfor holdes dyrene adskilt hele året og samles først i paringstiden under oppsyn. Hunnen må være frisk og i god hold. En kjøligere periode om vinteren, etterfulgt av lengre og varmere dager, setter i gang paringen. Skill dyrene hvis hannen biter vedvarende.

EGGLEGGING OG KULL

Arten er levendefødende. Hunnen føder tre til fire måneder etter paringen, i naturen fra desember til februar, og kan få unger hvert år hvis hun har nok føde. De fleste kullene er på omtrent 10 unger, men kullene spenner fra 1 til 25, og store hunner får de største kullene. Fostrene utvikler seg i hunnens eggleder med en velutviklet morkake.

Fødselen skjer oftest om dagen, når hunnen er varm, og tar fra halvannen til åtte timer. Ungene kan klare seg selv rett etter fødselen. Gi den drektige hunnen rikelig med føde og kalk og en varm solplass. Blir hun sløv, slutter hun å spise, eller presser hun uten resultat, kontakt veterinæren.

INKUBASJON

Det er ingen egg å ruge ut. Drektigheten varer omtrent 90-120 dager, men den er ikke nøyaktig kjent. Hunnen skal ha de samme temperaturene som ellers, og solplassen må ikke fjernes, for varmen driver fosterutviklingen. Hold henne alene i terrariet. Etter fødselen spiser ungene fosterhinnene, og det er normalt.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er omtrent 9-14 cm lange og veier 8-20 g. De skifter hud første gang i løpet av få dager og sprer seg raskt i naturen. De må bo hver for seg med solplass, UVB, fuktig skjul og samme innredning som de voksne. Fôr hver dag med 70-80 % protein: små sirisser, meitemark, egg og fintrevne grønnsaker og blader, og pudre med kalk. Med rikelig fôr vokser de raskt og kan nå nesten voksen størrelse på et år. De klare fargene og den blanke overflaten kommer når dyrene er 8-9 måneder.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes stellet. De typiske er:

- Metabolsk beinsykdom på grunn av mangel på kalk, D-vitamin eller UVB. Det gir bløte kjever og skjeve bein.
- Hudskiftevansker, der hudrester sitter fast på tær og hale, særlig ved lav fuktighet. Gi et fuktig skjul og et lunkent bad.
- Hudinfeksjoner og luftveisinfeksjoner hvis bunnen er konstant våt eller temperaturen er for lav.
- Tannproblemer, særlig hvis det gis mye frukt.
- Overvekt og fettlever på grunn av for mye protein og for lite bevegelse. Veie dyret jevnlig; plutselig vekttap er et faresignal.
- Parasitter. Flått og innvollsorm er vanlig hos viltfangede dyr, og nye dyr bør stå i karantene i 3-6 måneder.
- Forstoppede hemipenislommer, urinsyregikt og fødselsproblemer hos hunner.

Søk en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret taper seg, slutter å spise, puster med åpen munn eller piplyder, eller virker slapt.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.